

OPERA Premijerna obnova opere Frane Paraća u splitskom HNK u režiji Petra Selema

»Judita« s novim šarmom

Zvijezda večeri bila je Terezija Kusanović - njeno tumačenje uloge Judite je blisko senzibilitetu suvremenih naraštaja

Miljenko GRGIĆ

Mnoštvo je nepravdi napravljeno prema brojnim velikanima i zaslužnim osobama tijekom povijesti. Njihova ostavština postala je predmetom divljenja, a zakasnjela priznanja za svoj stvaralački rad jedni su stjecali na kraju života, a drugi čak i posthumno. Na sreću ima primjera koji opovrgavaju takvo pravilo, a vezuju se uz naše suvremenike i naš kulturni prostor.

Za istaknuti primjer može poslužiti »Judita« Frane Paraća. Spomenuta opera imala je svečanu praznovodbu na 46. splitskom ljetu (2000.), a o njezinim tadašnjim uspjesima svjedoče brojne nagrade, kojima se ovjenčao ne samo autor (nagrade: Josip Slavenski, Vladimir

Orkestar je bio pouzdan, raspoložen i spreman na osmišljene impulse što im je upućivala sugestivna dirigentica Nada Matošević

Nazor, Boris Papandopulo), već i suradnički tim koji je sudjelovao u toj izvedbi.

Tako je Petar Selem stekao nagradu za najbolju režiju, a Nelli Manuilenko za kreaciju naslovne uloge. Obje je nagrade dodijelilo Hrvatsko glumište.

Dotjerana režija

I nije se na tome stalo, jer se ista produkcija ponovila u Zagrebu, već sljedeće godine. Slijedilo je razdoblje kraćega mirovanja, nakon čega je »Judita«, u punom sjaju, oživljena na sceni riječke Opere. Iza toga se javila želja za njezinim povratkom na scenu splitske Opere.

U izvedbi ovoga zahtjevnog projekta, za koji se tvrdi da je premijerna obnova, sudjelovao je autorski tim sastavljen od osoba koje su dale veliki prinos ili u realizaciji splitske praznovodne ili riječke premijere. Tako je Petru Selemu povjerena režija, a Nadi Matošević uloga dirigenta. A to su bila dva najosjetljivija umjetnička zadatka u pogledu na kontinuitet i doživljajno predstavljanje cijelog glazbeno-scenskog projekta.

Na rad ostalih sudionika i kreatora, uglavnom vizualnih atrakcija, podrobnije se ne kanim osvrnuti. Riječ je o osobama koje su stekle velike zasluge u uspostavi prisne komunikacije s brojnim gledatelj-

Dinamično tumačenje: Terezija Kusanović

POMLADEN SOLISTIČKI SASTAV

Razigrani protagonisti

Kod ovoga umjetničkog zadatka Petar Selem se ipak našao pred prvim izazovom. Povjeren mu je uglavnom novi, k tomu poprilično pomladen, solistički sastav, u kojem je dio odgovornih zadataka otpao na osobe sa skromnim glazbeno-scenskim iskustvom. Na žalost, vokalne sposobnosti velikog dijela epizodista bile su ispod razine onih prijašnjih, što ipak ne znači da je njihov ukupni učinak zaostajao za prethodnicima. Dapače, mudrim rješavanjem problema mizanscene Selem je uspio razigrati svakoga protagonista (i sve zajedno), čime je zapravo uspio prikriti ili zamagliti pojedinačne vokalne manjkavosti. Time je postigao efekt sigurnosti i povjerenja, koji se kod posljednje izvedbe valja pripisati: Oziji (Vinko Maroević), Akioru (Sergej Kiseljev), Abri (Žana Marendić Bučević), Ruti (Snježana Katić) i Vagavu (Tonči Banov).

Prizor iz »Judite« u splitskoj Operi

stvom, a njihov je rad bio predmetom pohvala u nizu prijašnjih izvedbi.

Kod toga valja imati na umu da se scenski inventar i ostali rekviziti nisu mijenjali (scenograf Matko Trebotić, asistent Ivica Kalebić), kao ni kostimi Irene Sušac i, nažalost, rano preminule Rute Knežević. U oblikovanju svjetala ostao je ponovno zamijećen Zoran Mihanović.

Kod ovako skraćena načina prikazivanja na prvi mah se čini kao da bi rad Petra Selema trebalo također izuzeti od bilo kakva ocjenjivanja. Priznanje što ga je stekao prilikom praznovodne jamstvo je kvalitete i iznadprosječnih rezultata što ih je tada dostigao, a u ovoj prilici u detaljima dotjerao i nadmašio.

Strasne vokalne kreacije

Bilo je pak osoba koje su zajedničkim djelovanjem ostvarili strasne i izazovne vokalno-scenske kreacije, kao npr. Ante Ivić i Sveto Matošić Komnenović (prvi i drugi svećenik). Boži Župiću moglo bi se prigovoriti za stanovitost u početnom nastupu. To ipak ne umanjuje skladnu zaokruženu i izričajnu poletnost u konačnoj izgradnji lika Eliakima. Ivica Čikeš je ostvario ulogu Oloferna u punom dosluhu sa svojim unutrašnjim uzbuđenjem.

Zvijezda večeri bila je Terezija Kusanović. Dostojno je zamijenila Nelli Manuilenko u ulozi naslovne junakinje. Na momente je djelovalo kao da nastavlja ondje gdje je njena zaslužna (pedagoginja) prethodnica stala, dajući svomu tumačenju nove vizure i šarm. Njeno je scensko tumačenje bilo manje metaforično, ali se moglo doživjeti kao životnije i dinamičnije, srodnije senzibilitetu suvremenih naraštaja.

Takve je atribucije nosio npr. prizor pod šatorom. Nakon toga je slijedilo dugo odgađana, vizualno izmaštana apoteoza, koja kao da je smišljena s ciljem odvođenja Judite u vječnost. Tako je, dakle, zahvaljujući završnoj (VII. slici) splitska obnova »Judite« zablislala novim blještavilom i sjajem.

Mješoviti zbor bio je strastven, dobro pripremljen za premijernu izvedbu (zborovođa Neven Radaković). Manji su se nedostaci javljali na mjestima opadanja gradativne krivulje, kada se očekivao viši stupanj izričajnog nijansiranja.

Orkestar je bio pouzdan, raspoložen i spreman na osmišljene impulse, što im je upućivala okretna, u punoj mjeri sugestivna dirigentica Nada Matošević.